

Waarom braaklegging?

De boterbergen, de melkplassen en de graanoverschotten binnen de Europese Unie hebben geleid tot een aantal maatregelen, die de overproductie moeten tegengaan.

Het begon in mei '84 met de melkquotering en vier jaar later kwam het belangrijke dubbelbesluit, waarbij:

- * de graanprijzen aanzienlijk werden verlaagd;
- * premies beschikbaar werden gesteld aan boeren, die hun land braak legden.

Ondanks de vrij hoge premie per hectare bleef de productie stijgen. Onder voorzitterschap van de Ier McSharry verordonneerde de Europese landbouwcommissie in '93 veel krassere maatregelen:

- * de prijzen werden nogmaals verlaagd tot het zogenaamde 'wereldmarktniveau';
- * de boeren werden min of meer verplicht, wilde men voor prijssteun in aanmerking komen, voor 15% in de braaklegging te gaan.

Soorten braaklegging

De boeren kunnen kiezen uit:

- I Roulerende braak: elk jaar een ander stuk, minimaal 15% inzaaien met een toegestane groenbemester en na 31 augustus onderploegen. Dit is de zogeheten 'groene braak'. 'Zwarte braak' is ook toegestaan, d.w.z. men doet niets en na de zomer wordt de akker met wat er spontaan op is gaan groeien omgeploegd.
- II Vijf jaar lang hetzelfde stuk land (minimaal 20%) uit de productie nemen. Deze 'vaste braak' kan ook weer groen of zwart zijn.

Zwarte braak is door kans op erosie, verslemping en veronkruiding nauwelijks populair. Dit geldt ook voor de vaste braak. Men wil niet voor zo'n lange periode gebonden zijn. Groene braak is het meest in trek en dan met inzaai van gras als groenbemester.

Waarom die voorkeur voor gras?

- * Graszaad is relatief goedkoop;
- * Gras is ongevoelig voor de gevreesde aaltjes, o.a. het bietencysteaaltje en het noorderlijk wortelknobbelaaltje;
- * Gras is redelijk goed in het onderdrukken van onkruid;
- * Gras heeft een hoog droge-stofgehalte (humus), gunstig voor het volggewas.

Andere gewassen

Niettemin wordt de laatste jaren vanwege de zeer snelle groei en het grotere bodembedekkend vermogen, waardoor geen kans op veronkruiding optreedt, steeds meer bladrammenas, gele mosterd en phacelia ingezaaid.

Voor bladrammenas en gele mosterd gebruikt men aaltjesresistent zaad, hetgeen aanmerkelijk duurder is dan graszaad. Voor phacelia geldt dit niet. Dit oorspronkelijk uit Californië (VS) afkomstige gewas is niet verwant aan onze landbouwgewassen! Aaltjes en knolvoet, twee grote probleemveroorzakers in de landbouw, kent phacelia niet. Het is vruchtwisselingsneutraal, geen opslagproblemen, sterft volledig af en biedt goede bescherming tegen erosie en verslemping. Het droge-stofgehalte is slechts weinig lager dan dat van gras.

Belangrijkste groenbemers

soort	kg/ha	prijs/kg
Grassen	25-35	f 4,= / f 5,=
Klavers	7-10	f 10,= / f 15,=
Phacelia	8-10	f 12,= / f 15,=
Bladrammenas	12-15	f 5,= / f 7,=
Gele mosterd	15-20	f 4,= / f 6,=

Sinds oktober '93 zijn ook mengsels toegestaan van bovengenoemde gewassen met o.a.:

Boekweit maximaal 2,5 kg/ha
 Teunisbloem maximaal 0,5 kg/ha
 Luzerne maximaal 3 kg/ha
 Akkeronkruiden volgens de Standaardlijst Nederlandse Flora (v.d. Meijden '90).

Klaver

Naast de braaklegregeling is er een groeiende belangstelling voor het inzaaien van tijdelijk niet-gebruikte gronden, bijvoorbeeld bouwpercelen. In deze gevallen is men uiteraard vrij om te zaaien wat men wil. Als drachtplant is phacelia favoriet, wil men echter een langere bloeiperiode (4-6 weken) dan zijn mengsels interessant. Een goed resultaat, visueel aantrekkelijk, levert het volgende mengsel:

40% phacelia	4 kg/ha	blauw bloeiend
40% boekweit	40 kg/ha	roze bloeiend
20% gele mosterd	4 kg/ha	geel bloeiend

Vanwege de nachtvorstgevoeligheid van boekweit niet eerder zaaien dan medio mei (IJsheiligen). Op gronden waar jarenlang drijfmest is opgebracht bloeit boekweit nauwelijks. Ook moderne buitenlandse rassen geven een teleurstellende bloei. Het meeste succes bereikt u met Staphorster Bruine, Brabantse Grijsje of het Kempische ras.

Waar begin je bij braaklegging?

Het grootste probleem is: hoe weet je of iemand in de braaklegging wil? Op de aanmelding ligt geheimhouding en als u ergens gras ingezaaid ziet bent u te laat.

De beste manier om met boeren in contact te komen is via de wildbeheereenheden. Dat zijn verenigingen van jagers en boeren, die aan bioopverbetering doen o.a. door het inzaaien van voerkrakers.

Ook gemeenten beschikken vaak over akkertjes met nauwelijks rendement, die toch onderhouden moeten worden. Een bezoek aan de afdeling Groenbeheer in uw gemeente kan dan nuttig zijn. Is een landbouwer bereid bijenvriendelijke gewassen in te zaaien - en gelukkig is deze bereidheid groeiende - dan dient u op een aantal punten te letten:

- * De extra kosten, duurder zaaizaad, komen voor rekening van de bijenhouders;
- * De groenbemester van uw keuze moet geen overlast opleveren, bijvoorbeeld het plaatsen en ophalen van bijenvolken of stekerige bijen;
- * Goede schriftelijke afspraken zijn nodig tussen de boer en de imkersvereniging(en);
- * Ook binnen de imkersvereniging moeten afspraken zijn over stagelden, wat betalen leden en niet-leden, aantal volken per lid, etc.

Waar koopt u het benodigde zaad?

Mocht u in uw omgeving geen leverancier weten, dan zijn onderstaande adressen wellicht nuttig:

- * Het Bijenhuis, Grintweg 273, 6704 AP Wageningen, 08370-22733.
- * Fa. Peelen, Marsdijk 31, 4033 CC Lienden, 08886-1530.
- * Fa. Schobbers-Zaden, Monsepaadje 5, 9512 GC Venlo, 077-512244.
- * Fa. Barenbrug-Holland, Stationsstraat 40, 6878 AC Oosterhout, 08818-1545.

Wilt u meer informatie?

Voor meer informatie over braaklegging kunt u terecht bij:

- * Afdeling Voorlichting ministerie LNV: 070-792023.
- * Bijdrageregeling Jachtfonds, 070-793270.
- * Centrum voor Landbouw en Milieu: 030-441301 (voor natuurgerichte braak en perceelsrandenbeheer).
- * Provinciale Landbouwconsulentschappen.

VBBN/Bijenhuis,
Grintweg 273, 6704 AP Wageningen,
tel. (0317)422422, fax (0317)434180.
e-mail: bijenhuis@vbbn.nl

Phacelia